

KOMÁROM
MEGALAPOZÓ JAVASLATOK

TELEPÜLSÉFEJLESZTÉSI- ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVEK KÉSZÍTÉSÉHEZ
Jóváhagyta Komárom Város Önkormányzatának Képviselő testülete 293/2016. (XI.18.) határozatával.

BEVEZETÉS

A 2014 január 1-től érvényes jogszabályok a településfejlesztési- és településrendezési tervezés új metodikáját határozták meg. Ennek megfelelően indult meg 2014-ben a város terveinek felülvizsgálata a Megalapozó Vizsgálat elkészítésével. Most, 2016-ban készül a metodika szerinti két következő, előírt dokumentum; a Településfejlesztési Konceptió (TK) és az Integrált Településfejlesztési Stratégia (ITS). A tervezés során a jogszabályi metodika tartalmi követelményei között hiányzott egy munkarész; a fejlesztési javaslatok generálása. Ezt nagyrészt pótolta a z önkormányzat saját tervező munkája; a településfejlesztési koncepció és az integrált településfejlesztési stratégia készítéséhez kapott, az önkormányzat és polgármesteri hivatala által elkészített projektlista, de tervezőként úgy gondoltuk, hogy a munkánkhoz hozzátartozik, ha a városfejlesztési igényeket a közszolgáltatások helyzetének módszeres – nagyrészt a Megalapozó Vizsgálatban szereplő – értékeléséből fakadó program és projektjavaslatokkal, illetve az urbanisztika kortárs törekvéseinek megfelelő fejlesztési javaslatokkal is kiegészítjük.

Ezt a munkát a szokásos partnerségi egyeztetésen túl, és az Önkormányzat és a Polgármesteri Hivatal vezetésével – legrészletesebben dr. Molnár Attila polgármester úrral, dr. Ströcker Renáta jegyző asszonnyal, Siklósi József főépítész úrral és Tóth Nándor főtanácsadó úrral – folytatott beszélgetéseken túl nagymértékben segítette az önkormányzat meghívására létrejött három – oktatás-művelődés-turizmus, egészségügy-szociális ellátások és technikai infrastruktúrák – munkacsoport, melyek munkáját dr. Csalaváné, Hodosi Ágnes osztályvezető asszony szervezte. Rendkívül hasznos volt az önkormányzat közvetlen konzultációja a város 50 legnagyobb adófizetőjével és az ennek nyomán beküldött kérdőívek feldolgozása.

A javaslatok gyűjtése, rendszerezése előtt fel kell tenni a kérdést, hogy milyen fejlesztésekkel kell a Településfejlesztési Konceptciónak és a z Integrált Településfejlesztési Stratégiának foglalkozni? Magától érthető **célj**uk, hogy használható eszközök legyenek a település lakói **JÓLÉT**-ének növeléséhez.

Milyen – önkormányzati döntésekkel befolyásolható – **életkörülmények** fejlődése segíti a JÓLÉT növekedését?

Az önkormányzatok az állammal megosztott szerepkörben, a jogrend által meghatározott mértékben felelősek:

- a TERMÉSZETES ÉLETFELTÉTELEK biztosításáért;
- a szolgáltatások, különösen a KÖZSZOLGÁLTATÁSOK megfelelő színvonalú és áru rendelkezésre állásáért;

továbbá támogatni tudják a GAZDASÁGI ÉLET fejlődését:

- a klasszikus (munkaerő, tőke és föld) - , és
- a modern TERMELÉSI TÉNYEZŐK (szellemi tőke, technológia, információ és környezetminőség)

rendelkezésre állásának segítségével.

A felelősségek és kompetenciák megoszlásából következik, hogy az összegyűjtött javaslatok megvalósításának alanya nemcsak az önkormányzat, hanem sok esetben az állam, illetve sok esetben maguk a komáromiak; az itt lakók, az itt dolgozó vállalkozások, az itt működő szervezetek.

A megvalósítás forrása – figyelemmel a város saját költségvetési lehetőségeire – a 2020-ig terjedő időszakban is elsősorban az EU támogatásai, illetve az azok figyelembevételével kidolgozott nemzeti fejlesztési koncepciók, illetve operatív programok, így a javaslatok összeállításánál ezek prioritásait is figyelembe vettük.

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS.....	3	11 BIZTONSÁG.....	12
TARTALOMJEGYZÉK	4	TECHNIKAI INFRASTRUKTÚRA	12
JAVASLATOK A KÖZSZOLGÁLTATÁSOK (INFRASTRUKTÚRÁK) FEJLESZTÉSÉRE	5	12 ENERGIAELLÁTÁS	12
HUMÁN KÖZSZOLGÁLTATÁSOK	5	13 KÖZLEKEDÉS	12
1 IGAZGATÁS	5	13.1 közúti közlekedés	13
2 OKTATÁS-NEVELÉS	6	13.2 vasúti közlekedés	14
2.1 Bölcsődei ellátás	7	13.3 vízi közlekedés	15
2.2 Óvodai ellátás.....	7	13.4 légi közlekedés.....	16
2.3 Általános iskolai oktatás	7	14 VÍZELLÁTÁS	16
2.4 Középiskolai oktatás.....	7	14.1 Ívóvíz ellátás.....	16
2.5 Felsőfokú képzés	7	14.2 Ipari víz ellátás	16
3 EGÉSZSÉGÜGY	8	14.3 Fürdők	16
3.1 Megelőzés.....	8	15 HÍRKÖZLÉS	16
3.2 Betegellátás.....	8	16 LAKÁSELLÁTÁS	17
3.2.1 alapellátás.....	8	17 ZÖLDTERÜLET ELLÁTÁS	17
3.2.2 szakrendelés	9	18 CSAPADÉKVÍZ ELBÁNÁS	17
3.2.3 kórházi ellátás.....	9	19 SZENNYVÍZ ELBÁNÁS	18
3.2.4 gyógyfürdő	9	20 HULLADÉKGAZDÁLKODÁS.....	18
3.3 Temetkezés	9	TERMELÉSI TÉNYEZŐK	19
4 SZOCIÁLIS ELLÁTÁS	9	1 MUNKAERŐ	19
5 MŰVELŐDÉS	10	2 TŐKE	19
6 VALLÁS	10	3 FÖLD.....	19
7 KERESKEDELEM.....	11	4 SZELLEMI TŐKE.....	20
8 SPORT	11	5 TECHNOLÓGIA	20
9 INFORMÁCIÓ ELLÁTÁS.....	11	6 INFORMÁCIÓ	20
10 ÉRTÉKVÉDELEM	11	7 KÖRNYEZETMINŐSÉG	21

JAVASLATOK A KÖZSZOLGÁLTATÁSOK (INFRASTRUKTÚRÁK) FEJLESZTÉSÉRE

HUMÁN KÖZSZOLGÁLTATÁSOK

A humán közszolgáltatásokra általánosságban el lehet mondani, hogy a létesítményi **kapacitás**okat tekintve – a továbbiakban részletezettek szerint – **általában jó** a város ellátottsága, ugyanakkor a lakóterületek kisebb része helyezkedik csak el az intézményektől 10 perces gyalogos távolságra; ma **Komárom „autós város”**; azoknak a lakosoknak a nagy része, akik rendelkeznek személyautóval¹ valószínűleg az alapfokú szolgáltatások igénybevételéhez is használják járműüket. Mivel csak településrészen belül; nem nagy távolságokra kell közlekedni az alapfokú szolgáltatások eléréséhez, ezért javítja a **településen belüli elérhetőséget** a kerékpáros közlekedés feltételeinek a javítása és a közösségi közlekedés javítása²; esetleg – a kis laksűrűsége figyelemmel – sajátos eszközökkel való kiegészítése (munkahelyi és iskola-busz, irány-taxi, stb.).

Az intézmények épületeinek többsége nem felel meg a mai szigorú hőtechnikai követelményeknek, ezért a már korábban elkezdett **energiatakarékos korszerűsítéseket** folytatni kell annak érdekében, hogy a város intézményfenntartói kiadásai csökkenjenek.

Javaslat:

- a közlekedésfejlesztési programon belül a településen belüli elérhetőség fejlesztése alprogram indítása a kerékpáros és közösségi közlekedés fejlesztésére
- folytatni kell a létesítmények energiatakarékos felújítását az „okos város” program keretében „fenntartható intézményhasznosítási” alprogram indításával; az intézmények fenntartási adatainak összegyűjtésével és kiértékelésével; fenntartási költség – elsősorban energia költség – csökkentő program kidolgozásával.

1 IGAZGATÁS

A történelmi Komárom – a mai Észak-Komárom – a történelmi Magyarország Komárom Vármegyéjének megyeszékhelye volt. A trianoni Magyarország csonkavármegyéit az 1923-as megerendezés „közigazgatásilag egyelőre egyesített” vármegyékké alakította; ennek során alakult ki a mai Komárom-Esztergom megye elődje Esztergom megyeszékhellyel. (A Trianon által kettévágott történelmi Komárom déli részében a városi infrastruktúra nagy része

¹ A MV szerint a komáromi háztartások legfeljebb 75 %-a.

² Komáromban a buszközlekedés a város méretéhez és beépítési intenzitásához képest jónak mondható.

éppen ekkor kezdett kiépülni, így érthető, hogy Esztergom lett az egyesített vármegye székhelye.) A II. világháború után a párizsi békeszerződés lényegében ezt a megyerendszert erősítette meg. Az 1950. január 1-i átszervezés valamivel növelte a megye területét; az új Komárom megye központja Tatabánya lett.

A mai Komárom-Esztergom megye az ország kisebb területű és lakosságú megyéi közé tartozik, ugyanakkor Pest megye után a második legnagyobb népsűrűségű megye a 2015-ös adatok szerint³; ez indikátora a magasabb urbanizációs szintnek is, ami általában fejlődési potenciált is jelent. A mai Komárom-Esztergom megye székhelye Tatabánya egyértelműen a megye legnagyobb, legfejlettebb városa.

Komárom ma a komáromi járás központja. A MV szerint a járáshoz tartozó településekre a jelenlegi közigazgatási rendszer bevezetése előtt is jelentős volt a város intézményrendszerének vonzása. A mai közigazgatási rendszerben a szakigazgatási intézményeket is a kormányhivatalokba integráló szervezéssel a Komáromi Járási Hivatal és szakosztályai⁴ mind Komáromban, többnyire a Városházán helyezkednek el.

Okmányirodaként működő kirendeltség, illetve települési ügysegéd Bábolnán van.

A Földhivatali Osztály, az Építésügyi Osztály illetékessége a Kisbéri Járásra is kiterjed.

Az új igazgatási szervezeti rendben a város csak a katasztrófavédelmi funkciót veszítette el Esztergom javára.

A MV fejlődési potenciálként mutatja be a két Komárom ikervárosi helyzetét. Az európai ikervárosok felsorolásakor felhívja a figyelmet arra, hogy Gorizia és Nova Gorica esetében 2011-ben egy közös határon átnyúló városi övezetet alakítottak ki, amelyiknek közös adminisztratív szervezete is van. A város jelenlegi igazgatási kompetenciái közül például az építésügyi és földhivatali funkciók esetében lehet felvetni határon átnyúló, közös igazgatási, igazgatásfejlesztési program beindítását. Miután a **Közép-Európa 2020 Együttműködési Program** tárgya a "határokon átnyúló együttműködés Közép-Európa városainak és régióinak jobb lakó- és munkahelyé tétele érdekében", vizsgálatra érdemes egy ilyen program fogadtatása, finanszírozhatósága. Az együttműködés lehetséges jogi formája az ETT, az Európai Területi Társulás lehet.

³ Forrás: https://hu.wikipedia.org/wiki/Magyarorsz%C3%A1g_megy%C3%A9i 2016.02.21.

⁴ Lásd <http://www.kormanyhivatal.hu/hu/komaron-esztergom/hirek/komaroni-jarasi-hivatal> 2016.02.21.

Javaslat:

- határon átnyúló igazgatásfejlesztési alprogram kidolgozása
- Gorizia mintájára esetleg határokon átnyúló városi övezet kialakítása közös tervezéssel például a Duna szigetekre (Erzsébet sziget és Szent Pál sziget)

2 OKTATÁS-NEVELÉS

Az oktatás-nevelés területén az iskolai oktatás felelősségét az állam átvette az önkormányzatoktól, így az önkormányzatnak nincs közvetlen befolyása az oktatási programokra⁵. (Felvetődött, hogy a város sajátosságaira tekintettel a szlovák nyelv oktatása és a középiskola szintjén történelem – régészet specializáció bevezetése kedvező lehetne a város gazdasági kapcsolatai és örökségvédelmi teljesítménye szempontjából.) Az állami fenntartó szervezet az önkormányzati tulajdonú létesítményeket ingyenes vagyonekezelésbe veszi. Az önkormányzat rendeletben intézkedik a vagyonekezelési szabályokról. Fontos kérdés – figyelemmel a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény vonatkozó rendelkezéseire – a felújítás, pótlólagos beruházások szabályozása, mely nyilvánvalóan szerepel a vagyonekezelői megállapodásokban, ezek befolyással lesznek az ingyenes vagyonekezelésbe adott ingatlanok – ITS-ben is szereplő – fejlesztési projekteinek megvalósítására, például a fejlesztési pályázatok benyújtóinak meghatározására.

A gyerekszám csökkenése és egyes lakóterületek előregedése miatt általában – és egyes esetekben az átlagosnál intenzívebben – csökken a gyermek és ifjúsági intézmények kihasználtsága. Az önkormányzat létesítmény fenntartási terheinek csökkentése érdekében az „okos város” program keretében célszerű az intézmények hosszútávú fenntarthatóságát vizsgálni és szükség szerint az újra hasznosításról gondoskodni például időskorúak ellátását biztosító funkciókkal, vagy más szociális célokra.

Javaslat:

- Az „okos város” program keretében „fenntartható intézményhasznosítási” alprogram indítása; az intézmények fenntartási adatainak összegyűjtésével és kiértékelésével. Fenntartási költség – elsősorban energia költség – csökkentő program kidolgozásával.

⁵ Lásd 2012. évi CLXXXVIII. törvény a köznevelési feladatot ellátó egyes önkormányzati fenntartású intézmények állami fenntartásba vételéről

2.1 Bölcsődei ellátás

Bár korábban a bölcsődei ellátást az egészségügyi ellátások közé sorolták, de tényleges szerepét tekintve helyesebb az oktatás-nevelési ellátások közé sorolni. A MV szerint a férőhelyszámot tekintve megfelelő az ellátás. Ezt az álláspontot megerősítették a szakterület mcs. ülésén elhangzottak.

2014-ben 1000 lakosra átlagosan 6,1 bölcsődébe beírt gyerek jutott. Ez az érték megyei összehasonlításban jónak mondható, a vizsgált városok közül csak Oroszlányban volt magasabb (8,0) ez az érték.

A MV-ban szereplő kartogram szerint a bölcsődék elhelyezkedésére is igaz a humán közszolgáltatásokra vonatkozó általános megjegyzés; a kapacitások megfelelőek, de az alacsony beépítési sűrűség miatt a gyalogos elérhetőségük nem kedvező.

A bölcsőde épületek felújítása még nem fejeződött be; az Aprótalpak bölcsőde felújítása szerepel a projekt adatlapokon.

Javaslat:

- Bölcsőde épületek felújítása és energetikai korszerűsítése a „Okos város” program, „fenntartható intézményhasznosítás” alprogram keretében.

2.2 Óvodai ellátás

Az MV szerint az óvodai ellátás férőhelyszáma bőséges; a teljes óvodás korosztálynak jut férőhely az óvodákban. A mcs. ülésen ezt a helyzetértékelést megerősítették.

A fejlesztések között a Gesztenyés Óvoda, a Tóparti Óvoda felújítása és energetikai korszerűsítése szerepel.

A MV-ban szereplő kartogram szerint az óvodák elhelyezkedésére is igaz a humán közszolgáltatásokra vonatkozó általános megjegyzés; a kapacitások megfelelőek, de az alacsony beépítési sűrűség miatt a gyalogos elérhetőségük nem kedvező.

Javaslat:

- Óvoda épületek felújítása és energetikai korszerűsítése a „Okos város” program, „fenntartható intézményhasznosítás” alprogram keretében.

2.3 Általános iskolai oktatás

Az MV szerint az általános iskolai ellátás férőhelyszáma megfelelő; az egy osztályra jutó átlagos létszám 19. A mcs. ülésen ezt a helyzetértékelést megerősítették. A MV-ban szereplő kartogram szerint az általános iskolák elhelyezkedésére is igaz a humán közszolgáltatásokra vonatkozó általános megjegyzés; a kapacitások megfelelőek, de az alacsony beépítési sűrűség miatt a gyalogos elérhetőségük nem kedvező.

Az iskola épületek többsége is a régi hőtechnikai előírásoknak megfelelően épült, energiatakarékos felújításuk időszerű.

A sportlétesítmények mérete több iskolában nem felel meg az aktuális előírásoknak és/vagy az oktatási programnak; a gyerekek jobb testnevelési körülményeinek biztosítása érdekében új létesítményeket kell építeni.

Javaslat:

- A fejlesztések között – az iskolafenntartóval egyeztetetteknek megfelelően – elsősorban iskolai sportlétesítmények – tornatermek és tanítási célokra is használható uszoda építése szerepel.

2.4 Középiszkolai oktatás

Az MV szerint a középiszkolai ellátás férőhelyszáma megfelelő. A mcs. ülésen ezt a helyzetértékelést megerősítették.

Az 50 legnagyobb helyi adófizető körében végzett felmérés szerint a válaszolók a szakképzés fejlesztését javasolják.

A mcs. ülésen elhangzottak szerint a középiszkolás korosztályban jelentős az Észak-Komáromból ide átjáró diákok száma; elsősorban olyanok, akik a felsőfokú tanulmányaikat Magyarországon akarják folytatni. Részben miattuk is van szlovák nyelvoktatás is némelyik középiszkolában. A Szlovákiával való gazdasági együttműködés szempontjából is kedvező lenne, ha a magyarországi diákok is élnének a szlovák nyelvtanulás lehetőségével.

Javaslat:

- szakképzési igények felmérése és kielégítése a helyi képzőhelyek profilfejlesztésével, illetve más képzőhelyekkel való együttműködés kialakításával. (A Szakma Komáromi Mestere alprogram)

2.5 Felsőfokú képzés

A 2015. évi Nemzeti Reform programja a felsőfokú végzettségűek arányának a 30-34 éves korosztályon belül 30,3 %-ra történő emelését tervezi. Ennek a korosztálynak a jelenlegi komáromi végzettségi adatait nem találtuk a nép-

számlálási adatok között sem, azonban a 2011. évi népszámlálás adatai alapján megyei összehasonlításban a 25 éves vagy idősebb népességben belül a felsőfokú végzettségűek arányát tekintve Komárom (16,9 %) elmarad mind Esztergom (22), mind Tata (25,2) értékétől és az országos átlagot (19,0) sem éri el.

Dél-Komáromban nincs felsőfokú oktatási intézmény. Észak-Komáromban a Selye János Egyetem három karú; a Gazdaságtudományi -, Református Teológiai - és Tanárképző Kar. A mcs. ülésen elhangzottak szerint magyarországi hallgatók kevesen vannak; elsősorban olyanok, akik az ott enyhébb idegennyelvi képzettségi feltételek miatt választják a Tanárképző Kar programjait.

Komárom Város Önkormányzata is részt vesz a Bursa Hungarica felsőoktatási ösztöndíjpályázati programban a végzettségi arányok javítása érdekében is. Meggondolandó további intézkedések megtétele is; kérdés, hogy van-e elegendő, felsőfokú végzettséget igénylő munkahely és az azok betöltéséhez szükséges munkatársakat milyen körből tudják a munkáltatók alkalmazni. Mivel az 50 legnagyobb helyi adófizető körében végzett felmérés szerint a válaszolók is fontosnak tartják a képzett munkaerőt, ezért érdemes megvizsgálni letelepedési pályázatok (Fecske ház) indításának lehetőségét az önkormányzat és a gazdasági szereplők együttműködésével. Miután – más településekhez képest – az önkormányzat jelentős, még beépítetlen ingatlanvagyonnal rendelkezik, esetleg ennek használata is segíthetné egy ilyen kezdeményezés megindítását.

A személyes kapcsolatok miatt a győri építészképzésben többször is kaptak a hallgatók komáromi féléves tervezési, vagy diplomatervezési feladatokat. Segítheti a leendő diplomásokkal a kapcsolat felvételt ennek a gyakorlatnak más felsőfokú képzésekre való kiterjesztése. Kiemelkedően jó a város kapcsolata az **ELTE régészeti képzésével**, a brigetioi lelőhelyek a hallgatók gyakorlati képzésének állandó helyszínei.

Javaslat:

- „Komárom College” alprogram indítása a felsőfokú végzettségű komáromi lakosok arányának növelése érdekében a helyi gazdasági szereplőkkel együttműködve.
- Fecskeház építése a Komáromba hazajönni, illetve letelepedni szándékozó fiatal szakemberek részére.
- Együttműködési szerződések kötése a térség egyetemeivel.

⁶ Szabályozza az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény.

3 EGÉSZSÉGÜGY

3.1 Megelőzés

A megelőzésnek nincs önálló intézményrendszere; a feladat megoszlik az egészségügy, az oktatás és a sport intézményei között. Az OFTK megállapításainak megfelelően az ország lakosságának rossz fizikai állapota gazdasági kérdés is; egyharmaddal csökkenti a GDP-t.

Komárom az iskolai sportlétesítmények már tárgyalt fejlesztésével egyúttal az egészségesebb fiatalságért is tesz.

A környezet állapota és az egészség között szoros az összefüggés, így a környezet állapotát javító programok egyúttal az egészségünket is javítják.

Komárom példamutató „**Kincset ér**” akkreditált prevenciós programja az óvodás és iskoláskorú gyerekek egészséges életre nevelését szolgálja. Ez a célja az ingyenes úszásoktatásnak is. A felnőttek prevenciós programjai a HPV elleni ingyenes védőoltási kampány, valamint a pedagógusok és más szellemi munkakörökben dolgozók között tapasztalható Burn Out (kiégés) szindróma megelőzésére szolgáló oktatási program, a szív- és érrendszeri-, a rák-, csonttritkulás- és alvászavar szűrések, a dohányzás elleni program.

- Egészségőrző, megelőző programok folytatása.

3.2 Betegellátás

A jelenlegi kormányzat átszervezte az egészségügyet; az ellátó rendszer az alapfokú ellátás kivételével közvetlen állami felelősségi körbe -, a létesítmények is állami tulajdonba kerültek. Egyúttal folytatódott – a kompetenciáknak megfelelően – az ellátás korábban elkezdődött centralizálása. Ez a változás Komáromot elsősorban a Selye János Kórház állami tulajdonba kerülésével érintette.

3.2.1 alapellátás

A város alapellátási feladatainak⁶ ellátását a többször módosított 22/2013. (XII.18.) rendeletével szabályozza. E szerint a városban 8 felnőtt háziorvosi körzet, 4 fogorvosi körzet, 4 házi gyermekorvosi körzet és 11 védőnői körzet működik.

A MV és mcs. álláspontja szerint a város alapellátási helyzete mind a létesítmények, mind a feladatokat ellátó orvosok száma alapján jó, figyelemmel a közelmúltban megvalósult koppánymonostori fejlesztésre is.

A mcs. ülésen elhangzottak szerint az ügyeleti ellátás korábbi kistérségi szervezésének megváltozása miatt a korábbi ügyeleti épület rendelkezésre állása bizonytalan, ezért valószínűleg új ügyeleti pont kialakításáról gondoskodni kell.

Javaslat:

- Új ügyeleti orvosi rendelő kialakítása.

3.2.2 szakrendelés

A szakrendelés is a Selye János Kórházban történik.

3.2.3 kórházi ellátás

Az 1. mcs. ülésen elhangzottak szerint a kórházban a park felújítását, a főépület külső felújítását, a diszterem felújítását és a külső teraszburkolatok felújítását kell elvégezni.

Az egészségügyi reform folytatásáról szóló hírek⁷ szerint a krónikus kórházi ágyak nagy részén fekvő, főként idős emberek többsége nem szorul aktív ellátásra, ezért az egészségügy ezeket az ellátásokat át akarja adni a szociális szférának. Mivel a Selye János Kórházban sok a krónikus ágy ezért ennek a koncepciónak a megvalósítása befolyással lehet a kórház működésére is. Ezekről a várható hatásokról az 1. mcs. ülés idején a kórház képviselőjének még nem volt információja. Kérdés, hogy a reformintézkedés megvalósulása esetén az ellátás helye marad-e a kórházban, vagy új helyet kell biztosítani a szociális ellátó intézmények kapacitás bővítésével.

Javaslat:

- Kórház központi épületének homlokzatfelújítása, díszterem felújítása, teraszburkolat felújítása.
- Kórház park rekonstrukciója

3.2.4 gyógyfürdő

Az egészségügyi ellátásban Komárom különleges adottsága a gyógyvíz. A gyógyfürdőt ellátó kút vízhozama ingadozó; jelentősen befolyásolja a bako-

nyí bányászat intenzitása. A fürdő fejlesztése mind a gyógyítás, mind a turizmus szempontjából fontos, ezért a vízellátás nagyobb stabilitására és a gyógyító szolgáltatások fejlesztésére kell törekedni.

Javaslat:

- Fürdő együttesén belül a gyógyító kapacitások bővítése.
- A fürdő vízellátási biztonságának javítása.

3.3 Temetkezés

A MV szerint a temető ellátottság megfelel a korábbi normatíváknak, bár az alsó határértékhez van közelebb. A korábbi településrendezési tervfelülvizsgálatkor a tervezés egyik központi kérdése volt a temető kapacitások bővítése, új városi köztemető helyének kijelölése. Az MV-ben lévő temetési statisztikák szerint urnás temetési helyekből jelenleg a működő temető még évtizedekre elegendő kapacitással rendelkezik, de a központi temető koporsós temetkezési helyeinek száma cca. öt évre elegendő csak. Tekintettel arra, hogy egy temetőkert értékét nem kis mértékben a növényzet minőség határozza meg, célszerű lenne a tervezett temetőterület előfásításának megkezdése, majd az új temető legalább egy részének megnyitása.

Javaslat:

- Tervezett temetőkert kertészeti tervezése és előfásítása.
- Új temetőkert első ütemének megnyitása.

4 SZOCIÁLIS ELLÁTÁS

A szociális ellátásokat a város a szociális szolgáltatástervezési koncepciónak megfelelően nyújtja.

Az idősek ellátását az Idősek Otthona és Otthonháza, valamint a Gondozási Központ szervezeti összevonásával létrejött Komárom Város Egyesített Szociális Intézménye végzi. Cca. 70 idős ember biztonsága érdekében jelzőrendszeres házi segítségnyújtás működik. A 70 év felettiek ingyenesen kapják a szemétszállítási szolgáltatást.

A helyben lakó fiatal családok gyermekük születésekor 100.000 Ft „kelgyepénzt” kapnak.

⁷ Szakápolási otthonok jöhetnek létre, Magyar Idők 2016.02.11.

A hajléktalan ellátás a szolgáltatások egymásra épülésével 24 órás ellátást biztosít.

A szociális problémák megoldásában karitatív szervezetek, így a Máltai Szeretetszolgálat, és a Magyar Vöröskereszt is segíti – az önkormányzattal együttműködve a lakosságot.

A mentális, szociális és egészségügyi problémák megoldásában az oktatási intézmények, az egészségügyi alapellátás és a szociális ellátórendszer együttműködik.

Az ellátó kapacitások léteznek és működnek, azonban – részben a változó működtetési feltételeknek való megfelelés érdekében – az épületeket korszerűsíteni, bővíteni kell, részben új épületeket építeni.

Javaslat:

- Az ellátó rendszer épületeinek energetikai felújítása.
- A hajléktalan ellátás számára új épület építése.

5 MŰVELŐDÉS

Az önkormányzat a helyi közművelődés támogatására vonatkozó közfeladatot elsősorban közművelődési megállapodásokon keresztül (Monostori Kulturális Egyesület, Szőnyi Kulturális Egyesület, Monostori Erőd Hadkultúra Központ Műemlék-helyreállító, Ingatlanfenntartó és –hasznosító Nonprofit Közhasznú Kft., Komáromi Városgazda Közhasznú Nonprofit Kft.) üzemeltetett intézményhálózatával látja el. Minden városrészben van közösségi tér: Dózsa György Művelődési Ház – Koppánymonostor; Petőfi Sándor Művelődési Ház – Szőny; Csokonai Művelődési Központ – központi városrész; Cathedra Oktatási Központ – MOLAJ. Jelentős közművelődési feladatokat vállal a Monostori Erőd is. A központi városrészben lévő Községi Házban is vannak közművelődési rendezvények.

A közösségi terek kis befogadóképessége miatt nagy közönség számú rendezvényeket csak a nyári időszakban, szabadtéren lehet a városban megtartani. Komárom már hosszú idő óta tervezi egy új, nagy befogadóképességű rendezvénytér – közösségi tér építését. Több alternatív helyszínre készült koncepció, terv a Csillag Erőd környékén, a volt RAKSPED területen, a volt Méntelepen, stb. Jelenleg a Monostori erőd óriási térkapacitásaira, a sikeres eddigi rekonstrukciós munkákra támaszkodva a Monostori Erődben – elsősorban a

Duna bástya udvarának fedésével – javasoljuk megvalósítani, ahol mintegy 1000 férőhelyes nézőtér létesíthető.

A művelődési intézményi körbe tartozik a Jókai Mozi és rendezvény helyszínként a városi sportcsarnok is, amiket szintén az Erőd Kft. működtet.

Önálló, közvetlenül önkormányzati intézmény által működtetett művelődési intézmény a városi könyvtár és a városi múzeum. Mindkét intézménynek területbővítő fejlesztési elképzelései vannak.

Komárom kőszínháza; a Jókai Színház Észak-Komáromban van. Dél-Komárom színházi kuriózuma a magántulajdonban lévő Magyar Lovas Színház.

Javaslat:

- Nagy befogadóképességű közösségi tér létesítése.
- Múzeum bővítése.
- Könyvtár bővítése.

6 VALLÁS

Két jelentős létszámú felekezet van Komáromban a MV szerint; katolikusnak vallja magát 5603, reformátusnak 2955 személy. A Katolikusoknak a központi városrészben két temploma, a reformátusoknak egy temploma van. Itt van a baptisták és az evangélikusok imaháza is. Szőnyben egy-egy katolikus és református templom van. Koppánymonostoron az egykori Tuba villa 2005-ig katolikus kápolnaként működött, 2005-ben épült meg a Szűz Mária kápolna.

Az egyházi létesítmények jó állapotban vannak; a helyi felekezetek nem jeleztek fejlesztési szándékokat.

A Jézus Szíve templom értékes modern épület. Sajnálatosan a tornya nem eredeti állapotában van⁸; értékvédelem szempontjából kedvező lenne a torony eredeti formájának visszaállítása.

Javaslat:

- Jézus Szíve templom tornyának eredeti formában történő helyreállítása

⁸ Szájhagyomány szerint a szovjet megszállás alatt tankokkal ledöntötték annak érdekében, hogy a magas toronyból ne lehessen a Monostori erődbe belátni.

A 2016 augusztusában várható plébános váltás miatt a projekt javaslatról a jelenlegi káplán nem foglalt állást.

7 KERESKEDELEM

A kiskereskedelem fejlődése piaci alapon működik; Komáromban nincsen el-
látási probléma annak ellenére, hogy a kiskereskedelmi üzletek száma a MV
szerint 200 és 2012 között több, mint 16 %-kal csökkent. A csökkenés oka első-
sorban a kereskedelem koncentráció a városon belül – bele értve Észak-Ko-
máromot is, valamint a térségben, elsősorban a nagyvárosokban; Győrben
és Tatabányán. Az üzletek számának csökkenése üres üzlethelyiségekben is
megmutatkozik; megszűntek működni korábban közterületen épült kisboltok,
de a városközpontban is lehet üres üzleteket találni. Előbbieket ideiglenes jel-
legüknek megfelelően reális új funkció híján előbb-utóbb el kell bontani.
Utóbbiak működése fontos, a város fejlettségi állapotát jelző mutató, ezért
további működésüket esetleges funkcióváltásukat közösségi eszközökkel is se-
gíteni kell.

Fontos, városképet meghatározó helyen álló épület a Duna áruháza, melynek
megújulását segítheti az előtte lévő közterület rekonstrukciója, különösen, ha
az az új Duna-híd megépítését követően az Igmándi út forgalomcsillapítását
is figyelembe véve valósul meg. Az Igmándi út átalakítása segítheti az üzleti
fóutca kereskedelmi megújulását is. Az idegenforgalom fejlődésétől függ,
hogy a megszűnt üzletek helyiségeit mennyire lehet vendéglátó funkcióra
újra hasznosítani.

Javaslat:

- Belváros központi fekvésű közterületeinek gyalogos dominanciájú át-
alakítása, fejlesztése.
- Megszűnt üzletek vendéglátó, szolgáltató célú újra hasznosításának
támogatása

8 SPORT

A MV listázza a város sportlétesítményeit. A 2013-as sportkonceptióban kije-
lölt fejlesztési célokat legfeljebb a turizmus fejlesztése szempontjából is fontos
sportágak; a kerékpározás és a vízi sportok (evezés, motorcsónak, jetski, stb.)
létesítményfejlesztésével érdemes kiegészíteni.

A sportkonceptióban szereplő fejlesztések részben megvalósultak, részben
az ITS-ben szerepelnek.

Javaslat:

- A turizmus szempontjából is fontos szabadidős sportok létesítményel-
látásának fejlesztése.

9 INFORMÁCIÓ ELLÁTÁS

A települések - az üzleti világhoz hasonlóan versenyeznek - egymással a la-
kosság és a vállalkozások megtartásáért, újabbak megszerzéséért. Szintén az
üzleti világhoz hasonlóan, ebben nagy szerepe van az információnak, a kom-
munikációnak.

Komárom honlapja informatív, könnyen kezelhető. A városban több helyen;
közterületeken, közintézményekben van díjtalan wifi hozzáférés.

Javaslat:

- Az „Okos Város” program egyik fontos célkitűzése az önkormányzati
információk még szélesebb körű elektronikus adatbázisokban való
feldolgozása, elemzése, publikálása és az interaktív használat lehe-
tőségeinek növelése.

10 ÉRTÉKVÉDELEM

A művi értékeket és a helyi természeti értékeket listázza a 2010-ben jóváha-
gyott, az újabb adatszolgáltatásokkal aktualizált Örökségvédelmi hatástanul-
mány. A város kiemelkedő művi értékei a világörökség várományos erődök
és a szintén világörökségvárományos magyarországi límes komáromi szaka-
szához tartozó régészeti értékek. Mindkettőre több fejlesztési projektet tartal-
maz az ITS.

Az országos, vagy európai jelentőségű természeti értékek a hatályos terveken
szerepelnek. Ezek nem erdőgazdasági kezelésben lévő részén a természetes
állapot megtartására hivatkozva nincs kezelés.

Javaslat:

- A védett természetközeli állapotú területek kezelési terveinek elkészí-
tése és kezelése.

A környezet állapota is jó Komáromban a legtöbb környezeti tényezőt (le-
vegő, talaj, víz, zaj – rezgés, sugárzás, hulladék) tekintve. A szálló por szeny-
nyezés és a zajszennyezés magasabb értékeit a várost keresztező országos
főútvonalak nagy forgalma okozza. A belterületi forgalom csökkentésére az
utak szilárd burkolatú kiépítésére az ITS sok projektet tartalmaz.

11 BIZTONSÁG

A 2015-ben elkészült árvízvédelmi töltés és védőfal rekonstrukciónak köszönhetően a város árvíz elleni biztonsága sokat javult.

A koppánymonostori löszös magaspárt jelent krónikus földtani veszélyt. A korábbi partomlások eltakarítására és vízrendezéssel újabb omlások veszélyének csökkentésére az ITS tartalmaz javaslatokat.

A belvízmentesítés és a csapadékvíz-elvezetés fejlesztésére is több projekt szerepel az ITS-ben. A város Duna parti alföldi jellegű domborzata miatt sok a mélyfekvésű terület, köztük beépítésre szánt területek is. Ilyen területek beépítését a hatályos szabályozás szerint csak átfogó; a tereprendezéssel és csapadékvíz elvezetéssel is foglalkozó területelőkészítő tervek alapján történő területelőkészítéssel kell megkezdni.

A város közbiztonsága az értékelés szerint kiváló.

Katasztrófavédelmi szempontból a saját ingatlanhatárain túllépő veszélyességi övezettel rendelkező veszélyes létesítmények a MOLAJ területén lévő tárolótartályok.

TECHNIKAI INFRASTRUKTÚRA

12 ENERGIAELLÁTÁS

A MV szerint az energiaellátás területén jó a város helyzete; a jelenlegi kapacitásigények probléma mentesen kielégíthetők, a város fejlődésével növekvő energiaigényeket részben az energiatakarékosság révén elérhető megtakarítások ellensúlyozzák, illetve a meglévő bázisokon minden reálisan elképzelhető kapacitás növekedési igény a hálózatok fejlesztésével kielégíthető, ahogy azt a tárgyban folytatott munkacsoportülésein elhangzottak is megerősítették.

Az önkormányzat az előző fejlesztési ciklusban geotermikus energia bázison indított megújuló energia hasznosítási projektet, ez a projekt több alternatívában, illetve több ütemben, ebben a ciklusban is folytatódik; az ITS-ben ezek a projektek szerepelnek. A geotermikus energiára, termálvízre alapozott projektek egyúttal a fürdő fejlesztését is segítik, így magas prioritásúak.

A munkacsoport ülésen elhangzottak szerint az energiaszolgáltatók fejlesztéseket kezdtek a korszerű technológiák bevezetésére, ilyen például a fogyasztás mérésének elektronizálása, amely az „okos város” fejlesztéseknek is megfelelő.

Folytatódik a közvilágítás energiatakarékos rekonstrukciója is. A távhőellátás területén is további korszerűsítések vannak előkészületben.

A munkacsoport ülésen hangzott el, hogy a régebben épült társasházak belső elektromos hálózatával problémák vannak a takarékosabb berendezések ellenére növekvő, különösen csúcsidőben egy-egy lakásban növekvő gyakoribbá váltak a rövidzárlatok és a mérők – gyakran zárt helyiségben történő – elhelyezése miatt megnő a hibaelhárítás időigénye.

Az önkormányzat több projektben foglalkozik saját létesítményei energiatakarékos felújításával, természetesen ezek is szerepelnek az ITS-ben.

A fent jelettek szerint az ITS-ben már szereplő projekteken túl további fejlesztések megfogalmazására nincsen szükség.

13 KÖZLEKEDÉS

13.1 közúti közlekedés

Komárom számára a 2014-2020-as fejlesztési ciklus legfontosabb fejlesztése az **új Duna-híd** megépítése, mely az EU CEF alapjából fog megépülni várhatóan 2016-2019-ig. Az új híd megvalósulása lehetővé teszi a Belváros; az Igmándi út teherforgalom alól történő tehermentesítését, ezzel a Belváros fejlődésének egy új korszakát; mely során lehetséges lesz egy igazi gyalogos dominanciájú városközpont kialakítása. A híd megvalósulása közvetlenül a Komáromi Ipari Park mellett megnöveli az Ipari Park jelentőségét. Különösen logisztikai vonatkozású telephelyek számára válik még kedvezőbbé a környezet a megyei területfejlesztési koncepció szerint.

Az új Duna-híd megépülése után az észak-komáromi Kossuth Lajos utcai körforgalomtól a dél-komáromi Jókai térig korlátozható a nehéz teherforgalom⁹. Ezzel az intézkedéssel csökken az Erzsébet híd gépjármű forgalma, még kedvezőbbé válik a gyalogos kerékpáros forgalom számára. Nagyon szerencsés lenne, ha az új híd beruházás járulékos beruházásaként elérhető lenne az **Erzsébet híd járda konzoljainak kiszélesítése** és könnyített pályaszerkezettel megfelelő szélességű gyalogos – kerékpáros, vagy váltott oldali gyalogos, illetve kerékpáros pálya kiépítése.

Javaslat:

- új Duna-híd építése
- Erzsébet híd járda konzolok kiszélesítése gyalogos – kerékpáros forgalom számára

Az 1-es út belterületi szakaszainak teherforgalom alóli tehermentesítésének legdrágább feltétele az új híd megépítésével megvalósul. A hídról levezető 1311-es út a meglévő szakasszal lehetővé teszi a Belváros nyugati irányú elkerülését, de nem segít a keleti irányban; a MOLAJ ipartelep és Almásfüzitő irányában. Mivel az elkerülő keleti irányú II. ütemének építése nem szerepel a ciklus országos tervei között, ezért fontos fejlesztés a város szempontjából a hatályos tervben is szereplő gyűjtőutak – Szabadság út - új útszakasz - Tatai út - Puskaaporosi út - új útszakasz – vonalának az úgy nevezett „Belső gyűrűnek” a kiépítése, felújítása oly módon, hogy az a tranzit teherforgalom levezetése a várost elkerülő út II. ütemének kiépüléséig alkalmas legyen.

Javaslat:

- „Belső gyűrű” kiépítése

Szintén szerkezeti jelentőségű fejlesztés lenne a Gyár utca és a TESCO Igmándi úti csomópontjának összekötése, melynek révén az Erzsébet hídról levezető illetve az Erzsébet hídra tartó forgalomnak – immáron nehéz teherforgalom nélküli forgalomnak – nem kellene feltétlenül az Igmándi úton keresztül átmenni a Belvároson. Ez az összekötés szerepel a hatályos tervben az Igmándi úti vasúti felüljáró kibővítésével és a Pannon kincstár Tanoda megkerülésével, de ennek a nyomvonalnak a magas költségei miatt a szerkezeti terv felülvizsgálata során érdemes egy a TESCO oldalán vezetett változat lehetőségét felvetni és a TESCO-val egyeztetni.

Az új Duna-híd megépülése után az előbbi fejlesztéstől akár függetlenül is sor kerülhet az Igmándi út Sport utca és Jókai tér közötti szakaszán forgalomcsen-desítő, a gyalogos és kerékpáros forgalom dominanciájának megfelelő forgalmi rend kialakítására és az útszakasz ennek megfelelő átalakítására.

Javaslat:

- Gyár utca és a TESCO Igmándi úti csomópontjának gyűjtő úti összekötése
- Igmándi út Sport utca – Jókai tér közötti szakaszának gyalogos kerékpáros dominanciájú átépítése

Nemzetközi jelentőségű az EUROVELO 6 kerékpáros útvonal fejlesztése, melynek jóváhagyott tervei szerint az Eurovelo több ágon is keresztezni fogja a város területét. A vonal Győr város pályázatának eredményeképpen nyugat felől a gönyői kikötőig épült ki. Mivel Komárom fejlesztési koncepciójában a turizmus fejlesztése magas prioritású, továbbá a város belső kerékpáros közlekedésében is kedvező hatású lenne a terv szerinti hálózati elemek kiépülése, ezért fontos az EUROVELO kiépült szakaszának legalább Komáromig történő tovább vezetése és a város területén történő kiépítése. (1. ábra)

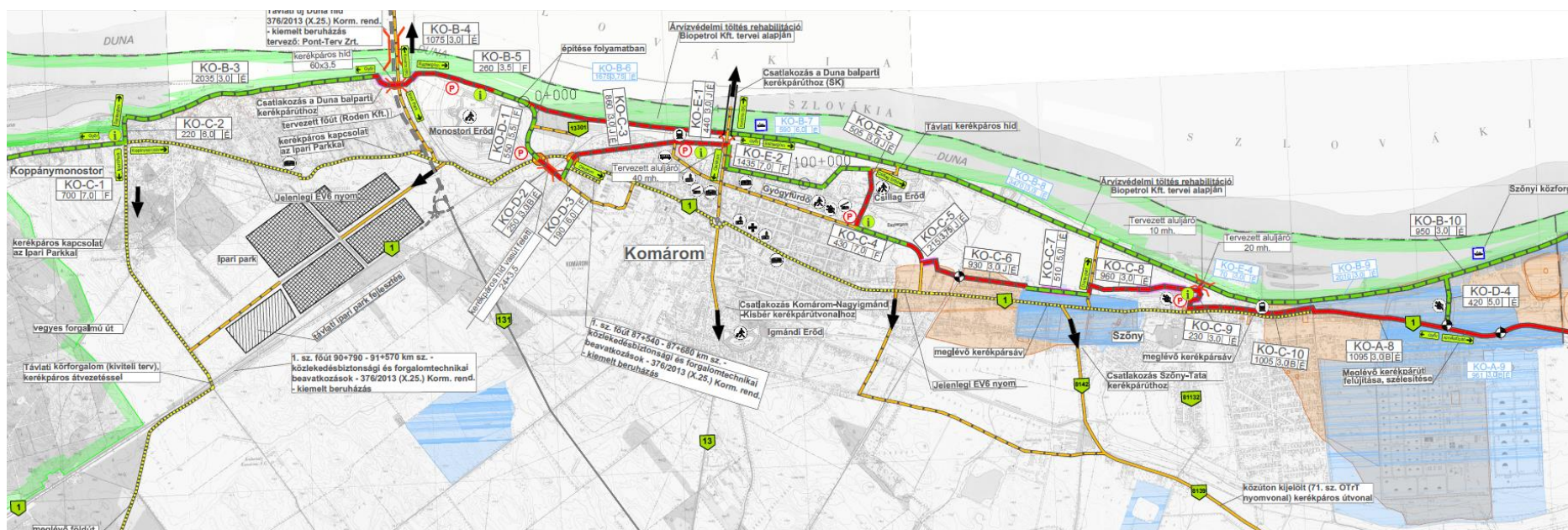
A kerékpáros közlekedés Komáromban különösen nagy jelentőségű alternatíva az egyéni gépjármű közlekedés kiváltására, mivel a lakóterületek alacsony beépítési sűrűsége miatt a busz közlekedés járatainak sűrítése nem gazdaságos¹⁰. Nemcsak a kerékpáros úthálózat kiépítése szükséges a jó színvonalú kerékpáros infrastruktúrához, hanem a kerékpártároló, - megőrző, B+R létesítmények fejlesztése is fontos.

Javaslat:

- kerékpártárolók létesítése közintézményeknél, közterületen.

⁹ Az észak-komáromi polgármesteri hivatal várostervező építészeivel, Besz Katalinnal folytatott egyeztetés szerint az új híd elkészülte után ők is erre készülnek.

¹⁰ Részletesebben lásd: Megalapozó vizsgálat 1.15.3.1.

1. ábra: Részlet a „Hivatásforgalmi hálózatba illeszthető kerékpárutak fejlesztésének előkészítése EuroVelo 6 kerékpárútvonal északi szakaszán ...” című dokumentáció A-11 rajzszámú tervéből. A zöld alapon pontvonal a „tervezett kijelölt kerékpáros barát út, főhálózati elem”; a piros alapon pontvonal a „Tervezett kerékpárút, főhálózati elem” jelölése.

13.2 vasúti közlekedés

Komárom vasúti csomópont; Dél-Komárom fejlődésének talán legfontosabb tényezője a vasúti összeköttetések – különösen a budapesti irány kiépülése volt. Ma kiváló a város személyforgalmi kiszolgálása, ugyanakkor az 1-es fővonal a csomópontvezetővel folytatott beszélgetés szerint olyan nagy forgalmú, hogy az újabb szerelvények próbafuttatásainak csak az éjszakai időszakban lehet időpontot találni. Ebből arra lehet következtetni, hogy a teherforgalom megnövekedése, a V0-ás vonal kiépülése után a tehervonatok jó része csak az éjszakai időszakban lesz illeszthető a menetrendbe; ezért is fontos, hogy a székesfehérvári vonal a V0-ás megvalósulása esetén ne a jelenlegi helyén, hanem a hatályos terv alátámasztó munkarészében javasolt helyen, nagyjából Ács és Komárom határán kössön be az 1-es fővonalba. Ez a fejlesztés sem várható távlata, sem nagyságrendje miatt nem szerepel az ITS-ben, de fontossága miatt itt is kiemeljük:

Javaslat:

- A Komárom – Székesfehérvár vasútvonal utolsó szakaszának új nyomvonalra helyezése a város belterületének elkerülésével.

Több évtizedes kérdés a Duna parton futó vasútvonal kihelyezése, vagy a városban tartása. A hatályos tervek a jelenlegi vonal megtartása mellett érvelnek, ugyanakkor a vasútállomás integrált közlekedési csomópontként történő fejlesztése mellett is, illetve a rendező pályaudvar megszüntetése mellett. A vasúti déli elkerülés nem szerepel az országos tervekben, a MÁV fejlesztési terveiben sem, a kialakult közúti hálózati kép mellett egy új vasútállomás is nehezen építhető ki, egyáltalán a megmaradó 1-es vonalhoz való visszakötése is nehezen valósítható meg, mindezekért javasoljuk a megyei rendezési tervből való törlését is. Fentiek közül csak a multimodális, vagy intermodális csomópont kiépítésének tervét szerepeltetjük az ITS-ben, de a többi javaslatot is kiemeljük:

Javaslatok:

- A komáromi vasútállomás intermodális csomópontként történő, akadálymentesített újjáépítése.
- A város déli vasúti elkerülésének törlése (a megyei rendezési tervből)

- A rendező pályaudvar felszámolása és a felszabaduló terület átadása a város számára a Gyár utca folytatásában tervezett gyűjtő út elhelyezésére.

13.3 vízi közlekedés

Komárom történetében meghatározó volt a vízi utak és a hajóépítés. Az infrastruktúra nagy része Észak-Komáromban van, de elkezdett kiépülni a déli oldalon is; a hivatalos személyhajó kikötő korábban a vasútállomás magasságában lévő pontonos kikötő volt, újabban kiépült a személyhajókikötő a Monostori erőd Duna bástyája előtt és 2015-ben jelentős fejlesztés történt az Erzsébet híd melletti teherkikötőnél is. Nagy olajkikötő van a MOLAJ magasságában, Szőny városrészben.

A belvárosi teherkikötő közötti kapcsolata az Erzsébet híd hídfőjénél nem kedvező, de a kiépült daru valószínűleg alkalmas nagyobb méretű yachtok vízre tételére is. Mivel a folyami yachtkikötő vízi oldali berendezései nem igényelnek nagy beruházást (2. ábra), ezért akár a belvárosi Duna parton, akár az erődnél, akár a koppánymonostori Duna parton lehet kikötő pontonokat létesíteni.

Ezekon a helyeken is megengedhető vízitúrázó kikötése, de vízitúrázó táborhelyek létesíthetők akár Koppánymonostoron a Szent Pál szigeten, akár a szőnyi szigeten vagy környékén. A vízi túratáborok hely kijelölésénél célszerű a kerékpáros turizmussal kombinált programok lehetőségét biztosítani.

Javaslat:

- Yachtkikötő létesítése
- Vízi túrázó táborhely létesítése

2. ábra: 28 yacht tárolására alkalmas kis yachtkikötő Budapest, Tomos Marina

13.4 légi közlekedés

Komáromban légi közlekedési létesítmény nincsen. Közúton a budapesti Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér 113-125 km, a schwechati Vienna International Airport 149 km, a győr-péri regionális reptér 46,6 km távolságra van a várostól.

Bár a korábbiakban nem merült fel, de Komárom fejlődését támogatná, ha lenne a városban a 141/1995. (XI. 30.) Korm. rendelet 22/A. § szerinti „belföldi repülést végző polgári helikopter fel- és leszállására alkalmas hely”. A területi adottságok és az itt tervezett konferenciaszálló miatt javasoljuk erre a célra a Monostori Erődben és/vagy a szőnyi vásártéren leszállóhelyet az előbb idézett jogszabályi helyen részletezett előírások szerint. Ez a helykijelölés nem igényel beruházást, csak a jogszabályban előírt ügyintézés a területtulajdonos és az önkormányzat részéről. Az erődök különleges látványt nyújtanak a levegőből ezért akár helikopteres, akár hőlégballonos repülések állomásaként is kedvező hely Komárom.

Javaslat:

- Helikopter leszálló hely kijelölése
- Hőlégballon felszállóhely kijelölése

14 VÍZELLÁTÁS

14.1 Ívóvíz ellátás

Az ivóvíz ellátási, az egyesített és elválasztott rendszerű szennyvíz elvezetési és tisztítási közművek működtetését átvette az állam. A berendezések az önkormányzat tulajdonában maradtak, de a fenntartásuk és fejlesztésük a kezelő feladata, melyet a kezelő az önkormányzat által is jóváhagyott [195/2014 (IX.9.) képviselő-testületi határozat] „gördülő fejlesztési terv” alapján köteles végezni, és melynek forrása az amortizáció és a víziközmű fejlesztési hozzájárulások, illetve ezt meghaladó forrás igény esetén pályázatok. A 2020-ig szóló, illetve 2030-ig kitekintő gördülő fejlesztési terv csak felújításokat és pótlásokat tervez; ez alapján a vízkivételi művel, a hálózatokkal és a szennyvíztisztítóval kapcsolatos területigényes fejlesztések nem várhatók.

A MV szerint a kutak kapacitása több mint háromszorosa a nyári csúcsfogyasztásnak, tehát a vízbázissal kapcsolatos fejlesztésekre előreláthatóan nincsen szükség.

14.2 Ipari víz ellátás

Közműves ipari vízellátás Komáromban nincs.

14.3 Fürdők

A termál- és gyógyfürdő önkormányzati tulajdonban van. A fürdőt üzemeltető KOMTHERMÁL Kft. ügyvezetője szerint a fürdő kapacitás bővítésére; a vízfelület és a zöld felület bővítésére van szükség. Az idegenforgalmi mcs. ülésen elhangzottak szerint a szezonális hatásokat csökkentő fejlesztésekre; a fedett vízfelület növelésére van szükség.

A fürdő építészeti megjelenésének javítása érdekében szükség van a Tánacsics Mihály utcai bejárat közelében a kulturáltabb sorban állás feltételeinek biztosítására, parkosításra és a parkolók szabályosabb elrendezésére. Kedvező lenne a fürdő területén található faházak fokozatos lecserélése; korszerűbb, építészeti szempontból is igényesebb szálláshelyekkel való kiváltása.

A kapacitás bővítő fejlesztések sikere esetén szükség lehet a korábbi terveknek megfelelően a Sport utca felől egy új bejárat megnyitására, és a parkoló kapacitás bővítésére is.

Javaslatok:

- Fürdő kapacitás bővítése
- Fürdő környezetének rendezése

15 HÍRKÖZLÉS

A hírközlési infrastruktúra technikai része üzleti szolgáltatásként működik, fejlesztése folyamatos. Egyre nagyobb teret nyer a „drót nélküli” szolgáltatás, és nő a lefedettség. Ennek megfelelően a fejlesztésektől területigényes, város-szerkezeti jelentőségű változások nem várhatók.

Az Internet alpinfrastruktúrává válása miatt a digitális elérhetőség a gazdasági fejlődés alapfeltételévé vált, egyre nagyobb a jelentősége a humán közszolgáltatások szinte minden területén is, a város marketing talán legfontosabb médiuma.

A város és gazdaságának a virtuális térben való elérhetősége, marketing hatása nagyban függ a tartalomszolgáltatás minőségétől és részletességétől.

Javaslatok:

- Széles sávú Internet hozzáférés biztosítása az önkormányzati tulajdonú intézményekben

- Tartalomfejlesztés városmarketing és lakossági kapcsolattartás, participáció céljából

16 LAKÁSELLÁTÁS

A megalapozó vizsgálat szerint Komárom lakásellátottsága kedvezőbb az országos átlagnál. Az új lakásépítés – az országos tendenciával azonosan – a 2008-as válság után nagymértékben visszaesett, de az ezzel kapcsolatos adatok azt is jelzik, hogy a prosperáló időszakban sem volt korlátlan a helyi lakás piac felvevőképessége; a válság előtti adatok alapján évi 65-70 új lakás. Ez az érték azt is jelzi, hogy az új lakások nem pótolják az amortizációt – cca. évi 170 lakás – ezért is lényeges a meglévő lakások felújítása, korszerűsítése.

Az önkormányzati tulajdonban lévő lakások a teljes lakásállomány cca. 2 %-át teszik ki; nem meghatározó részei a helyi lakás piacnak. Az önkormányzat tulajdonában lévő lakások használatát az önkormányzat tulajdonában álló lakások és helyiségek bérletéről és elidegenítéséről szóló 15/2013. (X.30.) önkormányzati rendelet szabályozza. Az önkormányzati bérlakások három csoportja: a szociális alapon -, a költségelven -, és a csak piaci alapon bérbeadható lakások (40 db).

A képviselő testület a 60/2013. (IV.24.) határozatával fogadta el a bérlakásokra vonatkozó lakáskonceptiót. A koncepció fő célkitűzései: a homogén tulajdoni viszonyok kialakítása a többlakásos épületekben, a kinnlevőségek hatékonyabb behajtása, a jövedelmezőbb lakáshasznosítás illetve „a bérlakás állomány gyarapodásával és ésszerűbb kihasználásával az átmenetileg nehéz, szorult helyzetben lévő családok segítése.”

A vagyonkataszter szerint csak 9 olyan lakó társasházi ingatlan van, ahol az önkormányzat tulajdoni hányada meghaladja az 50 %-ot; ezek közül 4 (Nádor utca 16. 18. 20. és Zrínyi utca 1.) avult állapotú épületek; a Bajcsy- Zs. utca 12 városrehabilitációs akcióterület; vagyis alig van olyan épület, amelyikben lehetséges a homogén tulajdoni szerkezet kialakítása és gazdaságos a hosszú távú fenntartása. A kizárólagosan önkormányzati tulajdonban lévő többlakásos lakóházak így vásárlásokkal, vagy új építéssel hozhatók létre. Az új építés – mintaként szolgálva – városrehabilitációs folyamatok elindítója, vagy akceleratora lehet.

Komáromban a telepszerű beépítésekben lévő nagyrészt elögyártott szerkezetű lakások állománya – nagyjából megfelelhet a távfűtéses lakásállománynak – a teljes lakásállomány cca. ¼-e; ~ 2000 lakás. Annak ellenére, hogy az önkormányzati tulajdonú lakások száma ehhez képest minimális, mégis a tömbtelkek közterületi részei önkormányzati tulajdonban vannak. Az egyenként viszonylag kis kiterjedésű lakótelepeken a társasházakhoz tartozóan egyéni telkek kialakítása lehetséges.

Az önkormányzat gazdasági fejlesztési programjának is megfelelően, elsősorban olyan esetekben, amikor a város épített környezetének fejlesztése szempontjából is kedvező (például Csokonai tömb) előnyös lenne, hogy az önkormányzat építene piaci bérű lakásokat.

A fiatalok itthon tartása érdekében előnyös, ha az önkormányzat is kínál kedvező árú telkeket, amelyek akkor lennének igazán vonzó alternatívák a telekpiaci kínálat mellett, ha – az ipari parki ingatlanfejlesztéshez hasonlóan – közművesített, szilárd burkolatú utak mentén lévő telkeket kínálna az önkormányzat. („A szilárd burkolatú (kiszolgáló) utak építése” alprogram kiválasztási kritériumai közé célszerű felvenni, hogy az önkormányzati telekkínálatot is szolgálja az útépítés.)

A telepszerű beépítések szabadtereinek felújítása – lehetőleg az energetikai korszerűsítéssel párhuzamosan, vagy azt követően – jelentősen növeli a lakó környezeti életminőséget.

Javaslatok:

- Önkormányzati tulajdonú bérlakás építés.
- Tömbtelkes lakóbeépítések egyéni telkekre osztása egy minta területen
- Kisléptékű önkormányzati lakásépítés elsősorban városrehabilitációs célok segítése érdekében.
- Értékesítésre szánt lakótelkek kialakítása
- Telepszerű beépítések szabadtereinek rekonstrukciója
- Lakóházak energia takarékos rekonstrukciójának támogatása

17 ZÖLDTERÜLET ELLÁTÁS

A MV szerint a város zöldterület és zöldfelület ellátása kedvezőbb az országos átlagnál; a Duna parti fekvésnek köszönhetően a nedves élőhelyeken sok természetközeli állapotú zöldfelület van a városban. Az ITS véderdő funkciójú erdősítések és a sorfásítások folytatását tartalmazza a projektek között.

18 CSAPADÉKVÍZ ELBÁNÁS

A csapadékvíz nyíltárok és elválasztott rendszerű csatornában történő elvezetése az önkormányzat kötelező feladata, melynek megoldása a szélsőséges időjárási körülmények gyakoribbá válása miatt egyre lényegesebb városüzemeltetési kérdés. A károk megelőzésére tervezési feladatok elvégzésére és korábban indult projektek következő ütemeinek megvalósítására egyaránt szükség van.

A feladatok közül a Pons Danubii Vízgazdálkodási projekt részét képezi a javaslat szerinti első öt.

Javaslatok:

- Hajóvontató part partfalomlás kárelhárítása, további hasonló károk fellépésének megakadályozása
- Nagyherkályi csatorna felső szakaszának kiváltása
- Ipari Park záportározójának vízelvezetése
- Koppánymonostor csapadék csatornázása
- Szőny déli területeinek csapadékvíz elvezetésének megoldása
- A város teljes területére csapadékvíz elvezetési, felszíni vízrendezési koncepció készítése
- Szőny-Fűzfői belvízcsatorna rendezése, beleértve a tulajdonjogi rendezést is¹¹.

19 SZENNYVÍZ ELBÁNÁS

A vízellátó rendszerhez hasonlóan ez a közmű is a város tulajdonában van, működtetője a közszolgáltatási szerződés szerint az ÉDV Zrt. A rendszer gördülő fejlesztési terve, melyet az önkormányzat is elfogadott elsősorban az elhasznált technológiai berendezések pótlására, korszerűsítésekre tartalmaz előirányzatokat. A fejlesztések forrása az önkormányzati határozat szerint az amortizáció és a közműfejlesztési hozzájárulások, illetve a működtető által pályázott források. A MV szerint a szennyvíz éves mennyisége néhány évben meghaladta a szennyvíztisztító rendelkezésre álló kapacitását, más években meg csak kétharmadát használja ki. Az üzemvezető tájékoztatása szerint az ingadozás oka, hogy a részben egyesített rendszerű hálózatban megjelenik a csapadékvíz is, a hosszabb ideig tartó intenzív esőzések alkalmával az esővíz nem a túlfolyókon távozik, hanem a szennyvíztisztítót terheli. A tisztító esetleges bővítésének finanszírozása a tulajdonos önkormányzat feladata, akár pályázati úton is a Bathó Szilárd üzemvezető úrral folytatott egyeztetés szerint. Figyelemmel a klíma változás miatt szaporodó gyakoriságú intenzív záporokra – javasoljuk a szennyvíztisztító biológiai egységének bővítését:

Javaslat:

- A szennyvíztisztító biológiai egységének bővítése.

20 HULLADÉKGAZDÁLKODÁS

A városban a hulladékgyűjtés és elszállítás biztosított. A települési szilárdhulladék újrahasznosítása, a szelektív gyűjtés érdekében a már megkezdett projektek folytatódnak.

¹¹ A javaslat az Észak-dunántúli Vízügyi igazgatóság véleménye alapján került a dokumentumba.

TERMELÉSI TÉNYEZŐK

1 MUNKAERŐ

A városban a MV szerint alacsony a munkanélküliség, de ez ugyanakkor azt is jelenti, hogy nincsen jelentős munkaerőtartalék. A képzettségi adatok kétarcúak, egyrészt kedvező, hogy viszonylag alacsony a legfeljebb általános iskolát végzettek aránya, másrészt viszont kedvezőtlen, hogy viszonylag alacsony a felsőfokú végzettségűek aránya is. Mivel a városnak nagyvonalú gazdaságfejlesztési elképzelései vannak, ezért a munkaerő biztosítása fontos kérdés. Belátható időtávon a demográfiai folyamatok nem kedvezőek, ezért fontos – a város központi szerepét is erősítő – feladat a térség nagyobb munkanélküliségű területeinek felmérése és aktív munkaerőtartalék biztosítása a gazdaságfejlesztési politikához¹².

A korábban elért foglalkoztatási csúcsok tapasztalata azt mutatja, hogy az ingázók nagy számban nem telepednek le a városban. Ennek oka elsősorban feltehetően az, hogy a jövedelmük nem elegendő a mobilitáshoz, másrészt az is, hogy a magasabb jövedelműeket nem vonzza eléggé a város. A magasabb jövedelműek feltehetően itt is a jobban képzett fiatalok, így a városfejlesztési javaslatokat ennek a rétegnek az igényeihez is kell alakítani. Ez egyrészt azt jelenti, hogy meg kell ismerni az igényeiket, hiszen jelenleg csak az országos tendenciákra hagyatkozva tehetünk feltételezéseket, másrészt addig éppen az országos tendenciákra építve kell városfejlesztési célokat kitűzni. Ezen tendenciák szerint ez a réteg kedveli az urbánus környezetet, fontosnak tartja a „zöld” értékeket; a tiszta környezetet, a gazdag zöldfelületeket és -területeket, ugyanakkor fontos a szolgáltatások magas színvonala, az élménygazdag programokat nyújtó helyi társadalom¹³.

Komárom a Dunának köszönhetően a természeti környezet szempontjából előnyben van a nagyvárosokkal szemben, de a szolgáltatások palettája törvényszerűen szűkösebb egy kisvárosban, hacsak a turizmus segítségével nem sikerül a keresletet megnövelni. Előbbiek szerint tehát, még az iparfejlesztés eredményessége szempontjából is fontos a turizmus fejlesztése.

Javaslatok:

¹² Az egész térség érdeke a munkanélküliség csökkentése a jövedelmek növelése, ezért térségi érdek is a legjobb gazdaságföldrajzi adottságokkal rendelkező helyszínekkel való kooperáció.

¹³ Az ezen a területen lévő hiányok a kulturális kérdésekkel is foglalkozó munkacsoport ülésen is elhangzottak.

- A városfejlesztési koncepcióban a magasabban képzett fiatalok igényeinek érvényesítése.
- Kapcsolatok kiépítése a térség munkaügyi szolgáltatóival a gazdaságfejlesztés munkaerőbiztosítása érdekében
- A helyi képzési helyek és a vállalkozások közötti kapcsolat erősítése a képzések eredményességének további javítása érdekében.¹⁴

2 TŐKE

Az önkormányzatnak nincs számottevő befolyása a vállalkozások tőkeellátására, ugyanakkor a tapasztalat azt mutatja, hogy a helyi fejlődő, növekedő vállalkozások mellett még mindig jelentős a város tőkeimport igénye. Ez azt jelzi, hogy az eddigiekhez hasonlóan nagyon jelentős a közvetítő intézményekkel (HIPA, stb.) való jó kapcsolattartás és az érdeklődők helyben történő jó informálása a város és térsége lehetőségeiről. Hasonlóképpen fontos, hogy az építés szabályozása jól reagáljon az építési beruházási igényekre. Utóbbinak nyilvánvaló korlátja az előző pontban írt érdek; a színvonalas városi és természeti környezetre vonatkozó igény.

Javaslatok:

- Kapcsolattartás további erősítése az investíciós igényeket közvetítő intézményekkel.
- Az építésszabályozás monitorozása az építési beruházók szempontjából.

3 FÖLD

Komáromban nagyon sok a beépítésre szánt tartalékterület és jelentős fejlesztési tartalékot jelentenek a barna mezős, illetve alul hasznosított iparterületek is. Tervezői tapasztalat szerint a földtulajdonosok ugyanakkor nem kockáztatnak területelőkészítő beruházásokat a bizonytalan kereslet miatt. Ez növeli az Ipari Park, mint potenciális fejlesztési helyszín előnyét, de ugyanakkor a barna mezők hátrányosak a városimázs szempontjából.

¹⁴ Az országos kompetencia mérések eredményei azt jelzik, hogy a legtöbb eredmény valamivel az országos átlag felett van. Ugyanakkor a magasabb osztályokban az eredményesség nem javul.

Más piac a lakóterületi ingatlanok piaca. Ebben a szegmensben is jelentős ingatlantulajdonos a város, másrészt sok a viszonylag kis tulajdonos, akiknek nincsenek professzionális ingatlanfejlesztési ismereteik. Mindkét területen két fontos szempont van; egyrészt ne legyen kielégíthetetlen kereslet, másrészt viszont a tényleges beépítések semmiképpen se rontsák a város urbanizációs színvonalát. Előbbivel kapcsolatban az ingatlanpiaci tájékozódás azt jelzi, hogy az olykor jelentkező, telekhiányra panaszkodó kritikák nem valós alapon nyugszanak; a lakóingatlanok piacának minden szegmensében van kínálat. A második kérdés sokkal nehezebb ügy; az önkormányzat is érdekelt ingatlanfejlesztőként a gazdasági eredményben, amit a területelőkészítés jelentősen csökkent, így nehéz forrást találni a területelőkészítésre. Még nehezebb a kis ingatlantulajdonosokkal elfogadtatni, hogy a szabályozás még önmagában nem teszi valós lakótelekké a mezőgazdasági használatú ingatlanokat; szükség van a területelőkészítő beruházásokra, amiket ráadásul nem lehet telkenként megvalósítani; szükség van az ingatlantulajdonosok együttműködésére.

A város területének nagy része; 4508 hektár mezőgazdasági terület, melynek 74,19 %-a szántó. A szántók átlagos aranykorona értéke 16,33. Az ortofotók alapján a tényleges parcellaméreteket meghaladó, nagyüzemi méretű területeken folyik elsősorban a mezőgazdálkodás. A nagyobb hozzáadott értékű termékszerkezet irányába történő fejlesztések lehetőségét segíti, hogy a Duna lehetővé teszi az öntözéses gazdálkodást. A szélerezítés veszélyeztettség miatt nagyobb figyelmet érdemel a szántóföldek védőfásítása, mezővédő erdősávok ültetése. A csapadékvíz elvezetési rendszer fejlesztési igényei miatt érdemes vizsgálni a csapadékvíz elvezető rendszer és az öntözési rendszer fejlesztésének kooperációs lehetőségeit.

Javaslatok:

- Tovább kell erősíteni az együttműködést az érintett tulajdonosokkal a barna mezős, illetve alulhasznosított iparterületek újrahasznosítása érdekében.
- Csak megfelelő infrastrukturális beruházásokkal előkészített ingatlanokat szabad lakótelekként értékesíteni.
- A magántulajdonú ingatlanfejlesztések területelőkészítését befektetői pályázatok alapján nyújtott közműfejlesztési hozzájárulásokkal kell segíteni a megfelelő színvonalú városi környezet eléréséhez.
- Öntözési rendszer fejlesztése
- Mezővédő erdősávok ültetése.

4 SZELLEMI TŐKE

A gazdaság fejlődésére általánosan jellemző a gépesítés és automatizálás, az IKT eszközök széleskörű alkalmazása. Mindezen folyamatok csökkentik a termelési folyamatok munkaerő igényét, sőt egyes szolgáltatási területeken is csökken az élőmunka igény, ugyanakkor nőnek az alkalmazott munkaerővel szemben támasztott képzettségi igények.

Az 1. Munkaerő pontban írtak szerint ez a változás újabb kihívások elé állítja a városfejlesztést. Jelenidőben a napi fejlesztési kihívásoknak való megfelelés miatt is fontos, hogy az önkormányzat, mint a településfejlesztés menedzserje segítse a feladatok és a feladatokat megoldani képes szakemberek összetalálkozását első sorban a város lakói figyelembevételével, de külső kapcsolatok ápolásával is.

Javaslatok:

- Városi szintű HR menedzsment bevezetése

5 TECHNOLÓGIA

A globalizáció és az internet szinte bármilyen technológia tárgyi feltételeit hozzáférhetővé tesz a világ minden pontján, ha a megszerzéséhez szükséges pénz rendelkezésre áll. Ez ugyanakkor azt is jelenti, hogy új termékek bárhol meg tudnak jelenni a világpiacra. A világpiaci versenyben a helyi vállalkozások támogatása természetesen meghaladja egy kisvárosi önkormányzat lehetőségeit és kompetenciáját, de az innovációra való törekvés, az innovációs környezet fejlesztése már lehet cél, hiszen ezzel fontos telephelyválasztási szempont szerint növeli Komárom, mint fejlesztési helyszín értékét.

Javaslatok:

- Komáromi innovációs pályázat és díj bevezetése

6 INFORMÁCIÓ

A kisvárosok számára az internet kivételesen fontos új infrastruktúra, hiszen segíti az információhoz való hozzáférést kiegyenlítve a nagyvárosi és kisvárosi környezet közötti különbségeket, ezzel segítve a dezurbanizációs folyamatokat; a kisvárosok felértékelődését a települések közötti versenyben. (Az Internet, mint infrastruktúra fejlesztése nem önkormányzati kompetencia, az ön-

kormányzat a saját magáról és a városról nyújtott információk gazdagságával és mélységével tudja segíteni az Internetnek a város érdekében történő használatát.)

Paradox módon hátrányosabb a helyzet a nagyvárosi környezethez képest a személyes kapcsolatokon keresztüli (face to face) informálódásra, hiszen egyrészt a kisvárosban hagyományosan jobban ismerik egymást az emberek, ugyanakkor bizonyos kompetenciák nehezebben érhetőek el. Az önkormányzat az ilyen típusú információ transzfer tudja elősegíteni.

Javaslatok:

- Helyi információs poolok kialakítása.

7 KÖRNYEZETMINŐSÉG

A környezet minőségének megőrzése és javítása a fenntartható városfejlődés alapja. Az 1. Munkaerő pontban írtak szerint a jó környezetminőség az igényes munkaerő biztosításának is alapvető feltétele.

Komárom környezeti állapota a MV szakági megállapításai szerint jó.

Az épített környezet pozitív változásai a rendszerváltás óta történt sok infrastruktúra építés, korszerűsítés; elsősorban az útépitési beruházások. A szocializmus időszakában épült többszintes lakóépületek a város lakásvagyonának mintegy negyed részét teszik ki. Ezek privatizációja többnyire segítette a karbantartást, felújítást, de még vannak olyan épületek, ahol a sürgető felújítások nem történtek meg, illetve a városkép szempontjából kedvezőtlen a gáz-kémények homlokzaton történő vezetése és a felújítások nem minden esetben magas színvonalra.

A városimázs szempontjából meghatározó központi városrész a Belváros építészeti változásai is sokfélék; feltétlenül pozitív a közterületek megújulása és több középület igényes felújítása, de vannak nem illeszkedő, alacsony építészeti színvonalú átépítések az Igmándi úton is és nagy kihívás a Belváros, első sorban a fürdő környékén tapasztalható sűrűsödés és a vasútállomás környékének állapota.

Az ITS-be is belekerült önkormányzati projektjavaslatok megvalósulása biztosítja Komárom környezeti állapotminőségének megőrzését, javítását.